

ПАВЫШАЦЬ РОЛЮ ГРАМАДСКІХ НАВУК

З Усесаюзнай нарады загадчыкаў кафедр грамадскіх наўук ВНУ краіны

21—23 верасня адбылася Усесаюзная нарада загадчыкаў кафедр вышэйшых навучальных установ краіны. Яна праходзіла ў Маскве ў Вялікім Крамлёўскім палацы. У работе гэтай нарады ад нашага ўніверсітэта прынял ўдзел загадчык кафедр: гісторык КПСС — дацэнт А. П. Мицкевіч, навуковага камунізму — дацэнт В. В. Серыкаў, палітэканомі — дацэнт М. М. Мафраў і дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта дацэнт Т. І. Язэпава, артыкул якой мы прапануем уваже чытачоў.

21 верасня праходзіла пленарнае пасяджэнне нарады. Было заслушана трох дакладаў: сакратара ЦК КПСС М. В. Зіміні — «ХХV з'езд КПСС і задачы кафедр грамадскіх наўук», міністра вышэйшай і спрадедні спецыяльнай адукацыі СССР В. П. Ялоціна — «ХХV з'езд КПСС: задачы павышэння якасці падрыхтоўкі высокакваліфікованых спецыялістаў», віц-председніца АН СССР П. Н. Феда-сеева — «ХХV з'езд КПСС і задачы навуковых даследаваній у галіне грамадскіх наўук».

САКАРАТАР ЦК КПСС Тварышь М. В. Зіміні ў сваім глыбокім і змястоўным дакладзе падкрэсліў велізарнае значэнне праблемы фарміравання новага чалавека — будаўніка камунізму. Ім паставлены задачы на даследаванію ідэалагічнай і выхаваўчай работы, якая павінна быць накіравана на фарміраванне ва ўсіх прадоўгіх, і перш за ёсць ў моладзі, камуністычнай пе-

рэканансаці, савецкага патрыятызму і пралетарскага інтэрнацыяналізму.

Белізарная ролю ў вышэйшым грамадзаназнайці — 80 працэнтам — складаюць работнікі вышэйшай школы, якія прадстаўляюць сабой вялікую ідэяно-тэарэтичную сілу як у галіне адукацыі і выхавання студэнтаў, так і ў галіне навуковых даследаваній.

За піцігодку ў нашай краіне адкрыта 51 ВНУ, у якой працуе 1300 дактароў наўку і 17 тысяч кандыдатаў наўку і 32 тысячи грамадзаназнайці. Іх абавязак, зазначыў тав. Зіміні, дабіцца таго, каб студэнты глыбокі і грунтоўна вывучаюць матэрыялы ХХV з'езда КПСС, набытыя веды пера- тваралі ў асабістыя пераканаці. Вельмі важна павінна анызваць набытыя веды. Вялікай ўвага звернута на вывучэнне студэнтамі першакры-

ніц, матэрыялаў папярэдніх партыйных з'ездаў і пленуму. У дакладзе сакратара ЦК КПСС падкрэслена, што асноўная формай вучэбнага працэсу была і застаецца лекцыя. Тому трэба пастаўліць палітнальцаў як лекцый, удасканаваць педагогічнае майстэрства, правядзенне семінарскіх заніткаў, спецекурсаў.

Тав. Зіміні гаварыў аб вялікай разнайтасці форм і метадаў камуністычнага выхавання студэнтаў ў сценах ВНУ і з яе межамі. Гэтая і школы маладога лектара, і факультэты грамадскіх прафесій, грамадска-палітычнай практикі і будатрады, а таксама многае іншае.

Дакладчык падкрэсліў, што

вылучанасць ХХV з'езда КПСС пасяджэнне аб комплексным падыходзе да ёсць справы выхавання мае прынцыпію відчыненія і для ВНУ. Актыну ўключыць ў распрацоўку праблем камуністычнага выхавання — адна з важнейшых задач работнікаў кафедр грамадскіх наўук.

МІНІСТР вышэйшай і спрадедні спецыяльнай адукацыі СССР В. П. Ялоцін сказаў, што дакументы ХХV з'езда КПСС узбройваюць партыю і савецкі народ разгронтуяй марксісцко-ленинскай прафесій для творчай дзеянасці ва ўсіх галінах грамадскага жыцця.

У ажыццяўленні гэтай праграммы, гаварыў далей дакладчык, праграмы будаўніцтва матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, удасканавання грамадскіх адносін, фарміравання марксісцко-ленинскай светапогляду ва ўсіх савецкіх людзей, развіція сацыялістычнага ладу жыцця, як і раней, рашаючую ролю адгэргавання вышэйшай школы, уся наша сістэма адукацыі.

Для вышэйшай школы крэтырэем дзеянасці з'яўліліца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі. На павышэнне якасці іх падрыхтоўкі павінны быць на- кіраваны намаганні ўсіх вузоўскіх калектываў, кожнага выкладчыка.

Значнае месца ў дакладзе В. П. Ялоціна было адведзена ролі вышэйшай школы ў забеспечэнні народнай гаспадаркі кадрамі спецыялістаў. Цяпер у краіне дзеянасць 859 ВНУ, у тым ліку 65 ўніверсітэтаў, у якіх выхавацца каля 5 мільёнаў студэнтаў. Сацыяльныя састаў студэнтаў у асноўным адпостроўвае сацы-

яльную структуру нашага грамадства (каля 60 працэнті студэнтаў — гэта рабочыя, калгаснікі, дзецы рабочых і калгаснікі).

За гады Савецкай улады вышэйшыя і спрадедні спецыяльнай навучальныя установы падрыхтавалі большы 35 мільёнаў высокакваліфікованых спецыялістаў, з іх 9 мільёнаў 100 тысяч у дзеянасці піцігоды. Штогод атрымліваюць дыплом аб вышэйшай адукацыі 700 000 чалавек. Гэта ў асноўным задавальняе патрэбы ўсіх галін матэрыяльнай вытворчасці і духоўнага жыцця — навукі і культуры. Цяпер кожны пітэ, які працуе ў народнай гаспадарцы, з'яўляецца спецыялістам з вышэйшай або спрадедні адукацыяй.

Асноўным напрамкамі развіція народнай гаспадаркі СССР на дзесятую піцігодку прадугледжваецца падрыхтаваць 9,6 мільёна высокакваліфікованых спецыялістаў, у тым ліку — 3,7 мільёнаў спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй. Асаблівая ўвага ў 10-й піцігодку звернута на развіціе ўніверсітэцкай адукацыі, якая павінна быць видучай у краіне і засяпечваючай павышэнне навуковага ўзроўню падрыхтоўкі спецыялістаў усіх профіляў.

Тав. Ялоцін, адзначаючы значнае дасягнені ў падрыхтоўкі высокакваліфікованых спецыялістаў, указаў на рад істотных недахопаў, невырашаных праблем. У краіне яшчэ нямала ВНУ, матэрыяльна-тэхнічнай базы якіх не адпавядае сучасным патрабаванням, не ёсць вузоўскія бібліятэкі маючыя ў дастатковай колькасці неабходныя падручнікі, вучэбныя дапаможнікі. Не заўсёды своеасабова і дастатковым тыраком яны выдаюцца.

У радзе ВНУ слаба выкарыстоўваюцца ў вучэбным пракце-сці кіно, тэлебачанне, праграмаванае выхаванне.

Пытанні ўдасканалення вучэбнага пракце-сці, павышэнне яго навуковага ўзроўню павінны постаянна знаходзіцца ў полі зроку ўсіх работнікаў вышэйшай школы.

Ідэяно-палітычнае выхаванне будучых спецыялістаў — задача ўсіх практэсарскіх-выкладчыцкай саставу, але вызынчаную ролю ў гэтай спраўе адгарызываюць кафедры грамадскіх наўук. Імі ўжо праведзена на вялікай работе па ўдасканаленію вучэбнага пракце-сці. Значнае палепшэнне наўку змест і ѹзраўшыўчай павышэнне наўкавых якасці лекцый. У многіх

ВНУ шырокое распаўсюджванне не набыла арганізація спе-курсаў па актуальных праблемах грамадскіх наўук і метада-лагічных праблемах прак-люччых дысцыплін. Добрыя выхаваўчыя эфект даюць такія формы правядзення семіна-рочных дыскусій па важней-шых праблемах, вывучаючага курса, студэнцкія тэатральныя конферэнцыі.

Далей дакладчык адзначыў, што ў паслядоўных правядзеніях пракцэснага і маральнага выхавання студэнтаў вялікае значэнне міе асабістыя прыклады, выхавацеля, педагога, настайчыка. Таму настав аздынаваць вы- падкі амаральнасці ў паводзінах любога работніка вышэйшай школы павінна быць зусім выключаным, бо яны прынесьць супярачча нашаму прадпрыемству.

У СВАІМ дакладзе ака- дэмік П. Н. Феда-сеев адзначыў, што КПСС як партыя навуковага камунізму, усе сваі дзеянасці будуць на трыバルным фундаменце марксісцка-ленинскай тэорыі і тэорыі важнейшымі сваімі аўтакамістывічнай ладу жыцця. Дакладчык аздынаваў таксама, што ў свяtle дзеянасці ХХV з'езда КПСС важнейшым для ўсіх галін гуманітарных ведаў з'яўлішца далейшое разортванне наступальнай барацьбы супраць антыкамунізму, розных буржуазных тэорый, супраць фальсіфікатараў і дзейніць марксізму-ленинізму.

22 верасня праходзілі се- цыяныя пасяджэнні, на якіх амвяркоўваліся пленарныя даклады і праекты праграм па грамадскіх наўку.

23 верасня адбылося заключнае пленарнае пасяджэнне, на якім выступілі кіраўнікі секты з паведамленнемі аб іх работе. Сакратар ЦК КПСС тварышь М. В. Зіміні аздынаваў на паступлішыя пытанні.

У заключэнні былі прыняты рэкамендаціў Усесаюзной нарады загадчыкаў кафедр грамадскіх наўук, павышаючы наўкі і падрываньне установы краіны, са зместам якіх мы пазнаёмім чытачу ў наступным нумары на- шай газеты.

Т. ЯЗЭПАВА, дэкан піціорыка-філалагічнага факультэта, удзельніца нарады

ПРАЛЕПШЫЯ КАЗКІ Ў СВЕЦЕ

КНГІ НАШЫХ
ВУЧОНОХ

«Беларускі казачны эпас складаюць разнастайныя па зместу і форме вусна-пэўчыны і празднічныя творы, створаныя ў розны час на рознай тэатралі Беларусі», — піша ў сваім зборніку «Беларускі казачны эпас»! загадчык кафедры беларускай мовы нашага ўніверсітэта прафесар У. В. Аничэнка.

У 1973 годзе Уладзімір Ва- сільевіч быў кіраўніком практыкі студэнтаў ГДУ ў ПНР і выявіў у бібліятэцы Польскай Акадэміі науک у Кракаве фальклорны зборнік, які адно- сіцца да ліку якіх не апублікаваных. У ім змешчана звыш 60 казак на беларускай мове быў Мазырскага, Рэчыцкага і Навагрудская паветаў. Казкі напісаны лацінскай графікай тагачаснай польскай мадыфікацыі.

У зборніку, які хутка з'яў- віца на прыдаўках кнігарні, шмат цікавага знайдзіцца для сябе не толькі мовазнаўцы і літараторы, але і тыя, хто ішчы недаследаваныя знаёмы з іркай індывідуальнасцю беларускіх казак.

К. УСОВІЧ, старши лабарант кафедры беларускай мовы.

Паведамляеца прыкладнае тэматыка палітычных і філософскіх сарад студэнтаў у кастрычніку 1976 года.

I. ПЫТАННІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

2. ТРУБУМ ідэя В. П. Ялоціна — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

3. КАСТРЫЧНІКА — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

4. САБЕКОШТУ ПРАДУКЦІІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

5. ЗНІЖЭННЕ САБЕКОШТУ ПРАДУКЦІІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

6. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

7. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

8. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

9. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

10. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

11. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

12. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

13. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

14. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

15. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

16. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

17. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

18. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

19. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

20. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

21. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

22. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

23. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

24. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

25. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

26. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

27. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

28. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

29. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

30. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

31. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

32. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

33. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

34. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

35. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

36. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

37. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

38. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

39. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

40. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

41. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

42. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

43. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

44. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

45. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

46. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

47. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

48. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

49. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

50. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

51. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

52. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

53. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

54. САМІ — з'яўліцца якісць падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі.

СУСТРЭЧА ТВОРЧАЙ МОЛАДЗІ

На турбазе «Дняпро», непадёшку ад Магілёў, на працэту сямі дзён вялася дзеяльнасць гаворкі аб задачах творчай і наукаўскай моладзі Беларусі па выкананні рацыйнай ХХV з'езда КПСС, амбіркоўвалася пытанні сацыяльна-еканамічнай палітыкі партыі, актуальных проблемі кіравання наукаў, некаторыя проблемы развіція сучаснай беларускай літаратуры. З лекцыямі па гэтых і іншага іншых актуальных пытанняў выступалі вучоныя з Масквы, Мінска, самі ўдзельнікі семінара.

Багатым на падзеі быў другі дзень. Пачаўся ён дакладам «Аб задачах творчай моладзі Беларусі па выкананні рацыйнай ХХV з'езда КПСС», з якім выступіў сакратар ЦК ЛКСМБ У. Д. Ягораў.

Сацыяльная, эканамічнай палітыцы партыі на сучасным этапе было прысвечана выступленне С. А. Ходаса — кіраўні-

ка лектарскай группы ЦК КПБ, кандыдата эканамічных навук.

Аб перспектывах развіція беларускай культуры ў дзесятай пяцігодыі гаварыў міністэр культуры БССР Ю. М. Міхневіч.

Кожны дзень работы семінара дараў яго ўдзельнікам радасце новым знаёмствам і адкрыццю, цягло сяброўскіх сустэрэй. З асабілівай цікавасцю быў высушаны даклад «Літаратура і наука» — тэхнічная «рэвалюція», з якім выступіў дыркітар Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы АН БССР, член-карэспандент АН БССР І. Я. Навуменка. Ен даў глыбокі аналіз беларускай літаратурай новых тэм, падказаў наўку — тэхнічным праграмам. Проблемамі і тэндэнцыямі развіція сучаснай беларускай палітыкі быў прысвечаны даклад прафесара БДУ імя У. І. Леніна А. А. Лойкі.

А вечарам у актавай зале тур-

базы «Дняпро», як кажуць, яблыку недзе было ўпасці. Сюды, на вечар пазылі, сабраліся не толькі ўдзельнікі семінара, але і адпачываючыя. Яно і вядома: у гості да ўдзельнікаў семінара прыбылі вядомыя беларускія празікі і пасты: Іван Навуменка, Ніл Гілевіч, Алег Лойка, Васіль Зуёнак, артысты мінскіх тэатраў. Вечар адкрыў сакратар прайдзення Салоўга пісьменнікаў БССР Іван Чытырнаў. Ен з радасцю паведаміў пра творчы рост ўдзельнікаў семінара, абыты, што наші зямлякі, выкладчыкі Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітета, неаднаразовы ўдзельнік рэспубліканскіх семінараў творчай і наукаўскай моладзі Віктар Ярац напярадді семінара дабравату першай кнігай «Уваходзіны». Маладыя пасты, ўдзельнікі семінара прычыталі новые вершы, у выкананні артыстаў мінскіх тэатраў прагучалі выбраныя старонкі беларускай лірыкі.

Шмат цікавых сустэрэй было на Магілёўшчыне. Удзельнікі семінара мелі магчымасць пабываць не толькі на прадпрыемствах і ў культурных установах беларускага цэнтра, але і ў працлаўненіи калгаса «Рассвет» імя К. П. Арлоўскага Кіраўскага раёна, пазнаёміца з гаспадаркай, абмеркаваць праблемы і тэндэнцыі развіція сельскай гаспадаркі ў рэспубліцы. Тут жа, у прасторнай зале сельскага дома культуры адбылася супстроча з пастаравачнай групай кінафільма «Сын старшыні».

У работе творчага семінара прынялі ўдзел дзесяць прадстаўнікоў нашай вобласці. У іх ліку кандыдат фізіка-матэматычных навук ГДУ Я. Руба, выкладчык ГДУ, паэт В. Ярац, акцёр драматэатра В. Смірноў, супрадаўніца Інстытута механікі металапалімерных сістэм АН БССР Т. Дацашкіна, архітэктар з Гомеля Ю. Руноў і іншыя. Маладыя вучоныя, мастакі, літаратары, журналісты і архітэктары прынёшлі актыўны ўдзел у шматлікіх цікавых мерапрыемствах.

Асеннія пары — вачей за-
чараванне...

Фота А. Шчыгрова.

ВЯСЕЛАЯ МІНУТА

ТЛУМАЧАЛЬНЫ СЛОЎНІК СТУДЭНТА

Стыпендыя — грошовая сума, якая ў адзінненне ад пенсіі, не выдаецца за выслугу гадоў.

Семінар — спрэчка, у якой нараджаецца ісціна, што ніхто да яго не падрыхтаваны.

Цудатворная — шпаргалка, па якой студэнт атрымаў «выдатна».

Адзінка — адзіны бал, ад якога застрахаваны студэнт. У гэтым асноўнам адрозненіе вышэйшай школы ад сярэдняй.

Лягота-маці — На старжытнагрэчскім Алімпе — багінья заступніца студэнтаў.

Дыэлектрык — студэнт, які падзарбляе на дзевяці стаўкі электрыкам.

Маўчанне — адзінна реч з золата, якой пагарджаюць.

Аднаасобнік — адзін у групе, хто мае канспект.

Стольнік — майстар жывапісу на сталах.

Ву́ха — улоднік гукавых хістанін, вылучаемых выкладчыкам. Камплектная колькасць вузлаў (2) даволяе інформацію, уваходзячую ў адно вуха, выхадзіць з другога.

Адначынк — гл. лета.
Лета — гл. цаліна.
Цаліна — вышо, сюды адпачываючы прыхалі?

Задзіннікі ўдзельнікі экспізіі.

нашай неабсяжнай Ра-
дзімы.

Б. АЗІМАВА,
удзельніца экспізіі.

На здымку: удзельнікі экспізіі ў горадзе-героі Ленінградзе.

нашай неабсяжнай Ра-
дзімы.

нашай неабсяжнай Ра-
дзімы.